

**LÄNSRÄTTEN I
KALMAR LÄN**

Föredragande: A-M Danielsson

DOM
2009-04-03
Meddelad i
Kalmar

Mål nr
268-09 E
Rotel 3

SÖKANDE

1. Dinair Ekonomifilter, 556224-2221
Box 120
592 22 Vadstena

2. Mondial Filter AB, 556522-5090
Box 11066
507 11 Borås

3. NUFILTER Scandinavia AB, 556332-4580
Slöjdaregatan 1
393 53 Kalmar

4. Scandfilter AB, 556321-5572
512 85 Svenjunga

MOTPART

Kalmar kommun
Inköpsavdelningen
Box 902
391 29 Kalmar

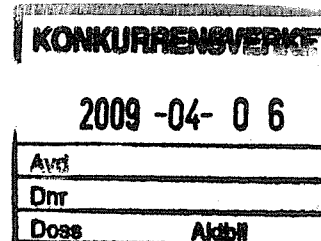
SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) offentlig upphandling (LOU)

DOMSLUT

Länsrätten avslår överklagandet.

Eftersom länsrätten slutligt avgjort målet och inte förordnat annat upphör rättens interimistiska beslut den 19 februari 2009 att gälla och en ny tiodagarsfrist börjar löpa.

Dok.Id 33890

Postadress
Box 614
391 26 Kalmar

Besöksadress
Smålandsgatan 28

Telefon
0480-47 78 00
E-post: lansrattenikalmar@dom.se

Telefax
0480-851 05

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

YRKANDEN M.M.

Kalmar kommuns inköpsavdelning har på uppdrag av kommunen och Landstingsfastigheter i Kalmar län genomfört en upphandling av luftreningfilter till ventilationsanläggningar. I tilldelningsbeslutet den 9 februari 2009 angavs att Camfil Svenska AB (Camfil) valts som leverantör.

Scandfilter AB (Scandfilter), NUfilter Scandinavia AB (NUfilter), Dinair Ekonomifilter AB (Dinair) och Mondial Filter AB (Mondial) ansöker om överprövning av upphandlingen och uppger följande.

Scandfilter: Anbudsförfrågan var otydlig och på grund av detta har sex anbudsgivare, alla utom en, blivit diskvalificerade att gå vidare till utvärderingsfasen. Kalmar kommun har bifogat en excelfil (bilaga 3 i anbudsförfrågan) där anbudsgivarna ska fylla i 9 olika kolumner med olika tekniska data för offererade luftfilter. Det står i svarsblanketten att man ska fylla i samtliga gråmarkerade fält vilket Scandfilter gjort. Excelfilen är missvisande (otydlig) då det inte finns utrymme (kolumn saknas) att fylla i de värden som Kalmar kommun har lagt som grund till att diskvalificera Scandfilter. Man kan inte fylla i två värden i en kolumn för det blir då värdefel i totalsumman. Det står heller ingenting i själva anbudsförfrågan att två värden ska fyllas i. Scandfilter anser att de blev uteslutna från att delta i utvärderingen p.g.a. att anbudsförfrågan var otydlig och kräver att upphandlingen görs om.

NUfilter: Nivån och utformningen av ställda skall-krav bryter mot proportionalitetsprincipen samt transparensprincipen. Deras anbud har inte tagits upp till prövning. Endast en av sex anbudsgivare (vilken är den nuvarande leverantören) togs upp till prövning. Det bevisar att skall-kraven var för högt ställda. Efter deras genomgång av lämnade anbud finner de att ingen som lämnade anbud lever upp till ställda skall-krav. Det är främst ett av skall-kraven som hämmar konkurrensen och det är att man kräver testprotokoll enligt EN SS 779:2002 på sju stycken typer av filter i två olika fil-

terklasser, F6 och F7. De har aldrig någonsin sett någon kommun eller landsting som kräver detta. Brukligt är att man begär ett testprotokoll i varje filterklass. Man borde således haft som skall-krav att ett testprotokoll, enligt EN SS 779:2002, i varje filterklass ska bifogas. Kalmar kommun har diskvalificerat dem på förhand genom sitt förfrågningsunderlag som tydligen bara passar deras nuvarande leverantör. Kommunens nuvarande leverantör lever i och för sig inte heller upp till ställda skall-krav då man använt samma filter flera gånger. I förfrågningsunderlaget efterfrågas sju typer av filter och kommunen använder nuvarande leverantörs artikelnummer (storlekar). Jämför man vad som efterfrågas och vad antagen leverantör har lämnat för storlekar så ser man att varken påslängder eller antal fack stämmer. Exempel: man lämnar samma testprotokoll på 534 mm påslängd som på 600 mm påslängd. Kalmar kommuns inköpsavdelning har satt konkurrensen ur spel genom att formulera sin kravspecifikation på detta sätt. Enligt deras bedömning bör upphandlingen inte göras om utan man bör ändra skall-kraven, ett testprotokoll enligt EN SS 779:2002 i klass F7 och F6 så att deras lämnade anbud kan tas upp till prövning. Alternativet är att upphandlingen görs om.

Dinair: De anser att förfrågningsunderlaget var missvisande då upphandlande enhet har som skall-krav på svarsblankett "Volymfilter bilaga 3 Kalmar Kommun" att erhålla specifikation av två värden i kolumn 8 då det endast finns en kolumn att infoga svaret i.

Mondial: Att de inte skickat med de testprotokoll som kommunen påstår saknas har de svårt att tro då de har en exakt kopia av anbudet med samtliga testprotokoll. De är helt övertygade om att dessa var bifogade. Kommunen nämner vidare att de inte fyllt i två värden: avskiljningsgrad (untreated resp. discharged). Värdena är inte ifyllda då det saknas kolumn att fylla i detta. De anser därmed att kommunens förfrågan är ofullständig och bör därmed inte tas med i utvärdering alternativt förklara förfrågan för ofullständig och komma med en ny förfrågan.

Kommunen förbinder sig dock inte att avropa vissa förutbestämda volymer. För att leverantörerna ska kunna bilda sig en ungefärlig uppfattning av uppdragets omfattning har kommunen i förfrågningsunderlaget angett att kommunen under 2007 avropade produkter för ett värde om ca 1,2 miljoner exklusive mervärdesskatt. Kommunen har inte förutsett minskade volymer för kommande år. Avtalstiden är tre år med möjlighet till förlängning i två år.

Kommunen har uppställt ett antal ovillkorliga kvalificeringskrav (s.k. skall-krav) som samtliga måste vara uppfyllda för att ett anbud ska kvalificeras till utvärdering. Under rubriken *Teknisk specifikation* på sidan 4 i förfrågningsunderlaget anges bl.a. följande. ”Intyg med testresultat enligt EN 779:2002 från oberoende testinstitut (max 3 år gamla) skall bifogas anbud (se bilaga 3 och 4).”

I excelfilen bilaga 3 *Volymfilter* till förfrågningsunderlaget finns instruktioner för hur bilagan ska fyllas i. Utvärderingen avseende kriterierna *Initialtryck*, *avskiljningsgrad*, *Stofthållningsförmåga* och *Pris* ska baseras på de uppgifter som anges i bilaga 3. Angivna mätvärden för de sju efterfrågade filtren omvandlas med en i excelfilen inlagd matematisk formel till ett jämförelsevärde som sedan utvärderas.

Avseende hur kolumn 8 i bilaga 3, *Avskiljningsgrad* ska fyllas i sägs följande: ”Avskiljningsgrad anges från angivet testprotokoll enl. 4, Initial efficiency under rubriken Results, samt Untreated/discharged efficiency of media (0,4 µm annex A).” Tydligt är alltså att värden ska anges dels avseende ”Initial efficiency”, dels avseende ”Untreated/discharged efficiency of media (0,4 µm annex A)” för vart och ett av de efterfrågade filtren. Medelvärde av de mätvärden som angetts för vart och ett av de efterfrågade filtren omvandlas med en i excelfilen inlagd matematisk formel till ett jämförelsevärde. Ju högre värde desto högre poäng erhålls vid utvärderingen. Den i excelfilen införda formeln har utformats på samma sätt som formeln avseende *Initialtryckfall* och *Stofthållningsförmåga*. Kommunen har av

Länsrätten beslutade den 19 februari 2009 att upphandlingen inte får avslutas innan rätten slutligt tagit ställning till ansökningen om överprövning eller förordnar på annat sätt.

Kalmar kommun bestrider att upphandlingen ska rättas eller göras om samt yrkar att länsrätten ska upphäva det interimistiska beslutet. Kommunen anför i huvudsak följande.

Kommunen har i förfrågningsunderlaget på ett tydligt sätt redogjort för vilka ovillkorliga kvalificeringskrav som gäller för upphandlingen. Utformningen av ställda krav strider inte mot principerna om proportionalitet eller transparens och har heller inte utformats på ett otillåtet konkurrensbegränsande sätt. Förfrågningsunderlaget är utformat helt i enlighet med LOU. Anbudskvalificering har genomförts i enlighet med förfrågningsunderlaget och i enlighet med LOU. Härvid har Scandfilters, NUfilters, Dinairs och Mondials anbud inte visat sig uppfylla ställda ovillkorliga kvalificeringskrav. Anbudena har därmed förkastats. Upphandlingen är även i övrigt genomförd i enlighet med LOU. Även för det fall länsrätten skulle finna att upphandlingen skulle vara förknippad med vissa brister har dessa inte medfört att någon av sökandena lidit eller riskerat att lida skada eller i övrigt varit av sådan karaktär att de motiverar åtgärder enligt 16 kap. LOU.

Kommunen har genomfört en upphandling av luftreningsfilter till ventilationsanläggningen enligt förfrågningsunderlag daterat den 29 oktober 2008. Sex anbudsgivare inkom med anbud i upphandlingen, däribland Camfil, Scandfilter, NUfilter, Dinair och Mondial. Efter genomgång av de inkomna anbudena konstaterades att endast ett anbud, Camfils, uppfyllde de kvalificeringskrav som ställts upp i förfrågningsunderlaget. Camfils anbud antogs därför genom tilldelningsbeslut den 9 februari 2009.

Av vad som anges under rubriken *Omfattning* i förfrågningsunderlaget framgår att upphandlingen syftar till att leda till ett ramavtal med en leverantör av vilken kommunen ska avropa hela sitt behov av luftreningsfilter.

föribiseende inte beaktat att detta medför att formeln inte automatiskt räknar fram medelvärdet av de mätvärden som ska anges (endast ett värde ska ju anges avseende kriterierna *Initialtryckfall* och *Stofthållningsförmåga*). I stället för ett jämförelsevärde anges därför ”#Värdefel!” i kolumnen för jämförelsevärde när kolumnen fyllts i på korrekt sätt. Kommunen har därför manuellt fått räkna fram medelvärdet avseende de angivna mätvärdena och införa detta i excelfilen för att erhålla korrekt jämförelsevärde i denna del. Formelfelet har dock på intet sätt påverkat utfallet av upphandlingen.

Längst ned på sidan i bilaga 3 anges slutligen följande. ”Anm, Denna lista skall fyllas i av anbudsgivaren till alla delar (gråmarkerade fält) samt kompletteras med efterfrågade bilagor.” De kommersiella villkor som ska gälla för upphandlingen anges på sidorna 3-5 i förfrågningsunderlaget. Under rubriken *Allmänna leveransbestämmelser* på sidan 4 i förfrågningsunderlaget finns en hänvisning till Alos 05. Hänvisning till andra allmänna bestämmelser saknas och några sådana ska således inte gälla i upphandlingen.

Bristerna i Scandfilters anbud och bemötande av Scandfilters talan.

Scandfilter har inte uppfyllt det ovillkorliga kvalificeringskravet att inge korrekt ifylld bilaga 3, *Volymfilter*. I kolumn 8, *Avskiljningsgrad*, i bilaga 3 har Scandfilter, i strid med de anvisningar som lämnats i bilagan endast fyllt i ett mätvärde. Scandfilter synes ha utelämnat kravställt mätvärde för ”Untreated/discharged efficiency of media (0,4 µm)”. Scandfilter anför i sin ansökan om överprövning att det inte anges i förfrågningsunderlaget att två värden ska fyllas i avseende *Avskiljningsgrad*. Detta är felaktigt. Det framgår klart och tydligt att mätvärden ska anges avseende både ”Initial efficiency” och för ”Untreated/discharged efficiency of media (0,4 µm)” i kolumnen *Avskiljningsgrad*. Kommunen har till och med specificerat var dessa bägge mätvärden återfinns i efterfrågade testprotokoll. Scandfilter har ingett sex testprotokoll. Fyra av de testprotokoll som Scandfilter ingett avser tester utförda av Scandfilter själva. Dessa testprotokoll uppfyller givetvis inte förfrågningsunderlagets krav på att testerna ska vara utförda av

ett oberoende företag. Av dessa protokoll framgår dessutom att "Untreated/discharged efficiency of media (0,4 µm)" överhuvudtaget inte mätts. Som framgått av vad som angetts tidigare är det ett ovillkorligt kvalificeringskrav dels att testprotokoll avseende varje offererat filter inges och där testningen utförts av oberoende företag, dels att mätvärde avseende "Untreated/discharged efficiency of media (0,4 µm)" kan utläsas härav och fylls i bilaga 3 *Volymfilter*. Scandfilters anbud brister således i bägge dessa avseenden. De två testprotokoll som Scandfilter ingett som faktiskt avser tester utförda av oberoende företag synes överhuvudtaget inte avse något filter som Scandfilter offererat i upphandlingen. Under alla förhållanden saknas testprotokoll avseende flertalet offererade filter. Med hänsyn till att Scandfilter överhuvudtaget inte ingett kravställda testprotokoll avseende efterfrågade offererade filter kan kommunen inte ens i efterhand kontrollera vilka mätvärden avseende *Avskiljningsgrad* som skulle ha gällt för de av Scandfilter offererade filtren om Scandfilter fyllt i bilaga 3 *Volymfilter* på korrekt sätt. Som tidigare nämnts så har "Untreated/discharged efficiency of media (0,4 µm)" överhuvudtaget inte mätts i de tester som Scandfilter själv utfört. Möjligen kan detta bero på att Scandfilters filtertyper uppvisar ofördelaktiga mätvärden i detta avseende. Detta antagande vinner stöd vid granskning av de två testprotokoll (avseende tester utförda av oberoende granskare) som Scandfilter ingett avseende filter som inte offererats i upphandlingen. Kommunen kan av dessa protokoll utläsa att avskiljningsgraden avseende dessa filter avtar betänkligt när den elektrostatiska laddningen avtar (vilket är just vad som mäts enligt "Untreated/discharged efficiency of media (0,4 µm)"). Mot bakgrund av vad som anförts framstår Scandfilters påstående om att de inte förstått att två mätvärden skulle fyllas i, som en efterkonstruktion. Dessutom kan konstateras att Scandfilter inte lidit eller riskerat att lida någon skada på grund av den påstådda oklarheten förfrågningsunderlaget. Om Scandfilter hade fyllt i mätvärden avseende "Untreated/discharged efficiency of media (0,4 µm)" torde dessa medfört att Scandfilter erhållit en mycket låg poäng vid utvärderingen. Det kan därför med fog antas att Scandfilter inte hade vunnit upphandlingen ens om

de hade inkommit med kravställda testprotokoll och dessutom fyllt i kravställda mätvärden på ett korrekt sätt.

Scandfilter har i punkten 6 i sitt anbud angett följande. ”Med hänsyn tagen till miljön förutsätter vi att vi kan ta ut fraktkostnad för mindre kompletteringsbeställningar för att på så sätt undvika dessa.” Som framgår av förfrågningsunderlagen skall leverans ske *fritt* till anvisad plats, dvs. utan tillkommande kostnad. Scandfilter har således lämnat en otillåten reservation i detta avseende. I detta sammanhang vill kommunen framhålla att mindre kompletteringsbeställningar sker återkommande och att dessa är nödvändiga för att kommunens behov av luftreningsfilter ska kunna tillgodoses. Denna omständighet i sig är tillräcklig för att Scandfilters anbud ska förkastas.

Scandfilter har inte avgett ett giltigt anbud då anbudet inte är undertecknat av behörig person. Jan-Åke Hammarlund tecknar inte Scandfilters firma enligt Bolagsverkets register. Han har dock fullmakt att lämna anbud för Scandfilters räkning i offentliga upphandlingar avseende offerter med ett värde understigande 2 000 000 kr. Baserat på uppskattade årliga volymer och avtalets längd har kontraktet ett totalt värde om 6 miljoner kr exklusive mervärdesskatt. Även om förlängningsoptionen inte skulle beaktas, vilket kommunen i och för sig menar ska ske, har kontraktet ett värde om ca 3,6 miljoner kr exklusive mervärdesskatt. Även på grund av denna omständighet har kommunen varit förhindrad att anta Scandfilters anbud.

Närmare om bristerna i **NUfilters** anbud och bemötande av NUfilters talan. Av bilaga 3 *Volymfilter* framgår att kommunen efterfrågar sju olika filter. NUfilter har endast fyllt i mätvärden avseende *Initialtryck*, *Avskiljningsgrad* och *Stofthållningsförmåga* avseende två av dessa sju filter. NUfilter har således inte uppfyllt det ovillkorliga kvalificeringskravet att samtliga gråmarkerade fält i bilagan ska fyllas i. Dessutom har NUfilter endast bifogat efterfrågade testprotokoll avseende två av de sju filter som kommunen efterfrågat och som NUfilter offererat. NUfilter uppfyller således inte hel-

ler det ovillkorliga skullkravet att efterfrågade bilagor ska inges. Kommunen har uppställt ett ovillkorligt kvalificeringskrav att oberoende testprotokoll ska inges avseende var och ett av sju efterfrågade filter. Att så har skett beror på att kommunen är intresserad av bl.a. *Initialtryck*, *Avskiljningsgrad* och *Stofthållningsförmåga* avseende alla efterfrågade filter. Testprotokoll fordras som bevis för de mätvärden avseende de olika filtren som sedan ska utvärderas. Kravet är på intet sätt oproportionellt. Kommunen bestrider under alla förhållanden att de utformat förfrågningsunderlaget för att passa endast en specifik leverantör eller att endast en leverantör kan uppfylla kravspecifikationen. Kommunen noterar att NUfilter har bevisbördan för detta påstående.

Kommunen bestrider vidare att vinnande anbudsgivare, Camfil, inte uppfyllt ställda krav. Kommunen har efterfrågat filter på sju positioner eller därmed likvärdiga filter. Camfil har offererat fem filter, varav två filter offererats på två positioner. Camfil har offererat filter på samtliga efterfrågade positioner och ingivna protokoll täcker samtliga offererade filter. Vad NUfilter menar med att påslängder och fack inte stämmer kan kommunen svårligen förstå. Camfil har inte lämnat testprotokoll avseende påslängder på 534 mm och heller inte offererat något filter med denna påslängd.

Kommunen noterar avslutningsvis att NUfilter yrkar att upphandlingen ska rättas på så vis att NUfilters anbud ska tas upp till prövning alternativt att upphandlingen ska göras om. Med hänsyn till dessa yrkanden saknar vad NUfilter anfört om Camfils anbud relevans för målet.

Närmare om bristerna i Dinairs anbud. Dinair har inte uppfyllt skullkraven enligt bilaga 3, *Volymfilter*. Dinair har endast fyllt i ett mätvärde avseende *Avskiljningsgrad* enligt bifogad ifylld bilaga 3 *Volymfilter*. Anbudet ska därför förkastas. Dinair har offererat sju olika filter vilket framgår av Dinairs ifyllda bilaga 3 *Volymfilter*, där olika modellbeteckningar angetts i kolumn 3. Dinair har emellertid inte ingett kravställda testprotokoll avseende samtliga dessa offererade filter. Istället hänvisar Dinair för flera offererade filter till samma protokoll trots att filtren har olika beteck-

ning och olika priser. Som exempel hänvisar Dinair, avseende filtret MM 76602 och för filtret MM 76605 till bilagda testprotokoll. Att filter MM 76602 och MM 76605 inte är samma filter framgår såväl av modellbeteckningen som av att filter MM 76602 har ett pris om 260 kr och filter MM 76605 ett pris om 347 kr. Dinair har således inte uppfyllt det ovillkorliga kvalificeringskravet att testprotokoll ska inges för varje offererat filter. Även ovanstående har varit grund för att förkasta anbudet.

Närmare om bristerna i **Mondials** anbud. Inte heller Mondial har uppfyllt skall-kraven avseende bilaga 3 *Volymfilter*. Mondial har inte fyllt i uppgifter i kolumn 4, 5 och 6 angående testprotokoll m.m. Dessutom har Mondial endast fyllt i ett mätvärde avseende *Avskiljningsgrad*, Anbudet ska därför förkastas. Dessutom har Mondial inte ingett testprotokoll avseende samtliga offererade filter. De sex testprotokoll som Mondial ingett återfinns i bilaga 14a-f. Testprotokollet i bilaga 14a synes avse ett filter som inte offererats i upphandlingen, vilket framgår vid en jämförelse med Mondials ifyllda bilaga 3 *Volymfilter*, bilaga 13, där de mätvärden som framgår av bilagan 14a inte kan återfinnas. Testprotokollet i bilaga 14b avser det filter som offererats under position 6 i bilaga 13, vilket framgår av införda mätvärden. Testprotokollet i bilaga 14c är identiskt med testprotokollet i bilaga 14b, vilket framgår av rapportnumren i testprotokollens övre högra hörn. Testprotokollet i bilaga 14d avser det filter som offererats under position 5 i bilaga 13, vilket framgår av införda mätvärden. Testprotokollet i bilaga 14e är identiskt med testprotokollet i bilaga 14d, vilket framgår av rapportnumren i testprotokollens övre högra hörn. Testprotokollet i bilaga 14f avser det filter som offererats under position 2 i bilaga 13, vilket framgår av införda mätvärden. Mondial har således endast ingett testprotokoll avseende tre av de sju filter som offererats och har därmed inte heller uppfyllt kravet på att testprotokoll ska inges avseende samtliga offererade filter. Även ovanstående utgör grund för att förkasta anbudet. Under rubriken *Pris* på sidan 1 i sitt anbud har Mondial angett följande. "Betaltvillkor: 30 dagar enligt ABM 92". Som nämnts tidigare ska ABM 92 inte tillämpas i den aktuella upphandlingen. Mondials skrivning medför således att anbu-

det avviker från förfrågningsunderlaget, då de föreskrifter som återfinns i ABM 92 under rubriken *Betalning och preskription* avviker från dem som gäller i upphandlingen. Även denna omständighet har utgjort grund för att förkasta Mondials anbud. Under rubriken *Anbud* sidan 2 i Mondials anbud har Mondial angett att anbudet är giltigt i 90 dagar från sista anbudsdag. Sista anbudsdag är enligt förfrågningsunderlaget den 22 december 2008. Mondials anbud är således giltigt till och med den 22 mars 2009 och uppfyller således inte förfrågningsunderlagets skall-krav om att anbudet ska vara giltigt till och med den 31 mars 2009. Även denna brist i Mondials anbud utgör grund för förkastande.

Scandfilter anför bl.a. följande. Den begärda informationen om "Untreated/discharged efficiency" från Kalmar kommun är inte del av någon svensk eller europeisk standard. Testet är helt frivillig att göra och det är därför som de har valt att inte göra denna i sina testprotokoll. De menar att upphandlingen inte är enligt LOU då den inte följer kraven i 2 § och 3 § LOU. Scandfilter hänvisar till två e-mail från Mats Sund Kalmar kommun där han skriver på Scandfilters fråga om de behöver oberoende testprotokoll på alla filter i förfrågan då de är Eurovent certifierade. "Eurovent certifiering garanterar teknisk data för finfilter F5-F9". Observera att Eurovent använder sig av EN-779:2002. I denna standard finns inget krav på "Untreated/discharged efficiency". Scandfilter är ett miljöcertifierat företag enligt ISO 14001. De försöker därför alltid styra kunderna att inte beställa enskilda filter då frakten då blir mindre miljövänlig. Det är deras förhoppning att även Kalmar kommun tänker på vår miljö. De har inte frånsagt sig skallkravet "fritt levererat". De anser att det sagda är skäl till att häva Kalmar kommuns upphandling. De vill också hänvisa till 9 § LOU att "upphandlande myndigheter skall behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt...". Detta anser de inte har gjorts då *av sex anbudsgivare, alla utom en har blivit diskvalificerade* att gå vidare till utvärderingsfasen.

Dinair anför följande. Med erfarenhet av otaliga kommunala upphandlingar konstaterar de att denna upphandling är tillrättalagd för att passa en leverantör. Övriga är i princip utestängda. Beträffande testprotokoll har de inte detta på samtliga filtertyper i sortimentet. Det är en ekonomisk orimlighet. De har däremot testprotokoll på ett flertal typer inom varje filterklass bl.a. de som är P-märkta. I dessa ekonomiska tider borde Kalmar kommun ha ett bredare förfrågningsunderlag så att fri konkurrens existerar i praktiken. De kräver att ny upphandling genomförs så fler leverantörer har möjlighet att komma i fråga.

NUfilter anför följande. Eftersom samtliga anbudsgivare förutom nuvarande leverantör har blivit diskvalificerade har de inte fått ta del av Kalmar kommuns utvärdering. Därav har de inte någon vetskap om att de eventuellt skulle vunnit upphandlingen om deras anbud hade utvärderats. De kan därför inte specificera hur stor skada detta eventuellt orsakar NUfilter. Nivån och utformningen av ställda skall-krav bryter mot proportionalitetsprincipen samt transparensprincipen. Deras anbud har inte tagits upp till prövning. Endast en av sex anbudsgivare, (vilken är nuvarande leverantör), togs upp till prövning. Detta bevisar att skall-kraven var för högt ställda. När de fick ta del av förfrågningsunderlaget tog bolagets vd på ett tidigt stadium kontakt med Sten-Uno Frisk, Landstingsfastigheter och Peter Dreijå, Kalmar kommun som står som kontaktpersoner och informerade om följande: Det är ett av skall-kraven som hämmar konkurrensen och det är att man kräver testprotokoll enligt SS EN 779:2002 på sju stycken typer av filter i två olika filterklasser, F6 och F7. De har aldrig någonsin sett någon kommun eller landsting som kräver detta. Brukligt är att man begär ett testprotokoll i varje filterklass lika P-märkning av luftfilter, där man testat ett filter i varje filterklass och får alla filter i serien godkända och P-märkta. Man borde således ha som skall-krav att ett testprotokoll enligt EN SS779:2002, i varje filterklass ska bifogas. Exempel F7 592x592x630 12 fack och F6 592x592x630 10 fack. På dessa två typer görs den tekniska utvärderingen samt lämnas pris på sju filtertyper. Gör man på detta sätt hämmas inte konkurrensen och man får en mycket bra utvärdering. Efter

samtal med dessa två ringde en före detta anställd på Kalmar kommun, Stig Strömberg, som tydligen kallats in för att göra den tekniska utvärderingen och de gav Strömberg samma svar som de gett till Frisk och Dreijå, det vill säga att; gör man upphandlingen så som det anges får man ingen konkurrens. Endast eventuell nuvarande leverantör blir då godkänd. Trots synpunkterna valde Kalmar kommun att fortsätta upphandlingen utan någon åtgärd. De anser att Kalmar kommuns inköpsavdelning har diskvalificerat dem på förhand genom sitt förfrågningsunderlag, som endast passar deras nuvarande leverantör, vilket utfallet av upphandlingen tydligt visar. Det är anmärkningsvärt att Kalmar kommun har sådana skall-krav att konkurrensen smulas sönder totalt. Antagen leverantör skulle kunna ta vilket pris som helst för sina filter. De är ju det enda företaget som klarar skallkraven och detta ska betalas med skattebetalarnas pengar. Beställarens ombud skriver att skallkraven inte är skrivna så att det hämmar konkurrensen, men det är precis så det blev. Nu när alla utom nuvarande leverantör har diskvalificerats. En självklarhet måste vara att man kontrollerar innan man gör en upphandling så att man få in fler anbud som kan utvärderas och inte hittar på egna skall-krav. De hänvisar också till 9 § LOU där det står att upphandlande myndighet ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke diskriminerande sätt. Detta har inte gjorts när endast en av sex anbudsgivare blev godkända i utvärderingsfasen, på grund av för högt ställda skall-krav som bara befintlig leverantör klarar. I förfrågningsunderlaget, bilaga 3, anges nuvarande leverantörs filterbenämningar som förfrågan gäller. Sedan lämnar nuvarande leverantör anbud på filter som inte överensstämmer med förfrågan (men tydligen har Kalmar kommun godkänt detta!?) När de ser vad Kalmar kommun frågat på för typer av filter och vad nuvarande leverantör lämnat priser på i utvärderingen så är det inte samma filter. Vem är det som godkänner och bestämmer vad som är likvärdigt? De hävdar att Kalmar kommuns inköpsavdelning har satt konkurrensen ur spel genom att formulera sin kravspecifikation på ett sådant sätt att endast befintlig leverantör utvärderas. Deras bedömning är att upphandlingen inte görs om utan att man ändrar på skallkraven, ett testprotokoll enligt EN SS779:220 i klass F7 och F6, så att deras lämnade anbud kan tas

upp till prövning, alternativt att man gör om hela upphandlingen. Slutligen vill de även påpeka för rätten att denna upphandling i grunden är en fortsättning på den filterupphandling som överprövades av länsrätten 2005 där Kalmar kommun och Landstinget i Kalmar län dömdes att göra om upphandlingen i sin helhet. Det har alltså tagit berörda tjänstemän flera år att komma ut med en ny upphandling. Detta är ytterst anmärkningsvärt. Under tiden mellan dessa upphandlingar har Kalmar kommun och Landstinget i Kalmar län fortsatt att avtalslöst köpa sina filterprodukter av dåvarande leverantör, vilken som av en händelse är den som blev utsedd till leverantör i aktuell upphandling. Nuvarande leverantör verkar sitta i en säker position. Blir det en ny upphandling kan de sälja fram till länsrättens eventuella beslut. Godkänner länsrätten skall-kraven som bara nuvarande leverantör enligt upphandlingsenheten klarar av blir resultatet att det bara är att sälja som vanligt. De vill påstå att detta är ett flagrant sätt att sätta konkurrensen ur spel, vilket inte kan vara meningen med LOU.

Kalmar kommun anför följande.

Angående Scandfilters yttrande. Excelfilen i bilaga 3 till förfrågningsunderlaget är inte missvisande. Som tidigare redogjorts för framgår tydligt vilka uppgifter som ska fyllas i, samt var dessa uppgifter kan hämtas i testprotokollen. Det är inte riktigt att det saknas utrymme att fylla i efterfrågade värden i bilagan. Camfil har fyllt i bilagan på korrekt sätt. Nämnas kan att även NUfilter fyllt i efterfrågade mätvärden avseende *Avskiljningsgrad* avseende vissa av de filter som NUfilter offererat. Bilagan har utformats på ett klart och tydligt sätt och några hinder mot att fylla i samtliga efterfrågade mätvärden avseende *Avskiljningsgrad* har inte funnits. Varför Scandfilter valt att inte testa samtliga sina produkter eller mäta efterfrågade värden saknar helt betydelse för målet. Det förhållandet att Scandfilter är Euroventcertifierade saknar betydelse för målet. Eurovent mäter nämligen inte Untreated/discharged efficiency. Kommunen har uppställt ett ovillkorligt kvalificeringskrav att testprotokoll ska inges avseende samtliga offererade filter. Detta krav har inte uppfyllts av Scandfilter. Protokollen ska sedan

användas som bevis för att uppgifterna om bl.a. Untreated/discharged efficiency, som ska ligga till grund för utvärderingen av Avskiljningsgrad, är riktiga. Scandfilter har inte inkommit med efterfrågade uppgifter eller efterfrågade bevis. Även om kommunen inte hade upprätthållit kravet på att testprotokoll ska inges (vilket enligt kommunens uppfattning skulle ha utgjort ett brott mot LOU) hade det inte varit möjligt att utvärdera Scandfilters anbud då anbudet inte innehåller samtliga de uppgifter som ska utvärderas (efterfrågade mätvärden avseende Avskiljningsgrad). Det torde vara ostridigt att avskiljningsgrad är en väsentlig egenskap hos ett luftreningsfilter.

Angående Dinairs yttrande. Vad Dinair nu anfört fordrar inga kommentarer utöver vad som tidigare anförts.

Angående NUfilters yttrande. Det förhållandet att endast en anbudsgivare uppfyllde uppställda kvalificeringskrav visar givetvis inte att uppställda kvalificeringskrav varit oproportionerliga. Det förekommer ofta att inga anbudsgivare uppfyller de krav som ställts upp i en upphandling. Detta är tillräckligt vanligt förkommande för att lagstiftaren ansett det motiverat att införa speciella regler härom i upphandlingsdirektiven och LOU, som möjliggör för en upphandlande enhet att övergå till förhandlat förfarande utan föregående annonsering när inga anbud som uppfyller ställda krav inkommit. Det är på intet sätt oproportionerligt att uppställda krav om att testprotokoll för samtliga offererade filter ska inges. Olika filter inom samma filterklass har olika egenskaper, vilket för övrigt torde vara ostridigt i målet. Som ovan nämnts torde det även vara ostridigt att avskiljningsgrad är en väsentlig egenskap hos ett luftreningsfilter. Kommunen är inte intresserat av att erhålla testprotokoll avseende andra filter än de som faktiskt offererats. Dessutom fordras uppgifterna i respektive testprotokoll som bevis för att respektive filter har de egenskaper som anbudsgivarna uppgett och som sedan ska utvärderas. Det framstår som naturligt att kommunen vill utvärdera egenskaperna hos just de filter som offererats, inte andra filter. Kommunen har ingen närmare kännedom om hur många leverantörer av luftre-

ningsfilter som testar samtliga filter som leverantören saluför. Kommunen kan dock inte vitsorda att Camfil skulle vara den enda leverantören på marknaden som låter testa samtliga de filter som saluförs. Under alla förhållanden kan konstateras att det inte finns något hinder för en leverantör att låta testa samtliga filter och erhålla testprotokoll avseende vart och ett av dessa. Det är inte riktigt att Camfil offererat filter som inte uppfyller ställda krav. Camfil har offererat helt i enlighet med förfrågningsunderlaget.

Kommunen vill återigen framhålla att klagandenas anbud är förknippade med ett flertal brister. Även om länsrätten skulle finna att upphandlingen är förknippad med en brist i något avseende fordras dels att denna brist är av sådan dignitet att den motiverar åtgärd enligt 16 kap. LOU, dels att den leverantör som gjort gällande att den aktuella bristen lidit eller riskerat att lida skada av densamma. I den mån en leverantörs anbud rätteligen skulle ha förkastats kan leverantören omöjligen ha lidit eller riskerat att lida skada. Kommunen hänvisar i detta sammanhang till de individuella brister i klagandenas anbud som redogjorts för tidigare.

Scandfilter vidhåller vad de anfört tidigare samt tillägger följande. Excel-filen är uppenbart missvisande då 70 % av anbudsgivarna har gjort samma sak som dem. Det pågår en diskussion om en eventuell ny europeisk standard för luftfilter där eventuellt en test kommer att göras som kommunen refererar till som "Untreated/discharged efficiency". Hur denna test kommer att göras är inte beslutat men det företag som driver denna fråga är Camfil som i övrigt var det enda företag som Kalmar kommun inte diskvalificerade. Angående kommunens yttrande "Det torde vara ostridigt att avskiljningsgrad är en väsentlig egenskap hos luftreningsfilter" vill de bara klargöra att Scandfilter stöder detta uttalande samt att deras filter uppfyller gällande standard EN 779:2002 för luftfilter. Denna standard mäter avskiljningsgraden för luftfiltren. De vill också påpeka att de är Eurovent certifierade. Detta innebär att Eurovent utför en årlig kontroll av deras luftfilter genom en oberoende test mot EN 779:2002. Om deras filter inte hål-

ler avskiljningsgrad enligt EN 779:2002 förlorar de sin certifiering. De anser att nämnda omständigheter är skäl till att häva Kalmar kommuns upphandling. De vill också hänvisa till 1 kap. 9 § LOU ”upphandlande myndigheter skall behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt...”. Detta anser de inte har gjorts då *av sex anbudsgivare, alla utom en har blivit diskvalificerade* att gå vidare till utvärderingsfasen.

NUfilter anför bl.a. följande. Det kan inte vara meningen med LOU att upphandlande kommun kan ställa sådana krav att ingen förutom nuvarande leverantör klarar skall-kraven. Det är också kommunen som bestämmer om anbudet som lämnats uppfyller de skall-krav man ställt. Enligt medsänd bilaga är det inte självklart att ens Camfil klarar dessa krav. Det kan inte vara rimligt att de ska opartiskt testa ca 12 000 filter som de har i sitt artikelregister. Endast ett test av ett filter kostar 25 000 kr. Det finns inte, enligt deras genomgång, ett enda företag (förutom Camfil som Kalmar kommun tydligen godkänner?) i hela världen som klarar Kalmar kommuns skall-krav på sju stycken opartiska testprotokoll. En självklarhet måste vara att man kontrollerar innan man gör en upphandling att man får in fler anbud som kan utvärderas och inte hittar på egna skall-krav.

Kalmar kommun anför följande.

Angående **EN 779:2002**. EN 779:2002 är den vedertagna europeiska standarden/metoden för mätning av luftreningsfilters egenskaper. EN 779:2002 uppställer vissa krav för att ett filter ska anses hänförligt till viss filterklass. I övrigt uppställer EN 779:2002 inga krav på att filtren ska uppfylla vissa mätvärden utan reglerar endast vad som mäts. Resultaten används bland annat för att klassificera filtret, men även för att avgöra hur effektivt ett filter är i vissa avseenden (vilka egenskaper filtret har i fråga om initialtryck, avskiljningsgrad och stoffhållningsförmåga). EN 779:2002 syftar således till att olika luftreningsfilter ska gå att jämföra med varandra (så att samma egenskaper mäts och att mätningar sker på samma sätt). Enligt EN

779:2002 ska "Untreated/discharged efficiency of media (0.4 μ m annex A) mätas. "Untreated/discharged efficiency of media (0.4 μ m annex A)" är ett mått på avskiljningsgrad, se nedan under punkten 2 Euroventcertifiering. Detta värde är normativt, dvs. det ska mätas enligt EN 779:2002. Hur ett testprotokoll enligt EN 779:2002 är utformat framgår av ett flertal av de testprotokoll som tidigare getts in i målet. Vad som anförts styrks av bifogade korrespondens med Anders Flyckt på Statens Provningsanstalt (en av de tyngsta svenska auktoriteterna vad gäller testning och certifiering av luftreningsfilter). Kommunen har uppställt ett ovillkorligt krav om att offererade filter ska vara testade enligt EN 779:2002 samt att testprotokoll ska inges avseende varje filter. Detta har varit ett nödvändigt krav för att kommunen ska kunna jämföra och utvärdera olika filters egenskaper.

Angående **Euroventcertifiering**. Euroventcertifiering är ett av flera frivilliga certifieringssystem. Ett annat sådant frivilligt certifieringssystem är P-märkningen. Att en leverantör är Euroventcertifierad innebär att oberoende testinstitut har testat om saluförda filter håller uppgiven filterklass (dvs. om det stämmer att ett filter som saluförs som ett F7-filter verkligen är ett F7-filter), samt att de mätvärden avseende tryckfall som leverantören anger i marknadsföringsmaterial, broschyrer etc. överensstämmer med verkligheten. Euroventcertifieringen uppställer i övrigt inga krav på att vissa nivåer av avskiljningsgrad etc. ska vara uppnådda (avskiljningsgraden är dock en parameter som ligger till grund för klassificeringen). Euroventcertifieringssystemet ansluter till EN 779:2002 med undantaget att "Untreated/discharged efficiency of media (0,4 μ m annex A)" inte mäts. Euroventcertifieringen skiljer sig härvidlag från exempelvis P-märkningen, där "Untreated/discharged efficiency of media (0.4 μ m annex A)" ska mätas. Vad som ovan anförts styrks av bifogade korrespondens med Anders Flyckt på Statens Provningsanstalt. Huruvida en leverantör är Euroventcertifierad eller ej saknar således helt betydelse för om de krav kommunen uppställt avseende testprotokoll innehållande mätvärden avseende "Untreated/discharged efficiency of media (0.4 μ m annex A)" är uppfyllt eller ej. En Euroventcertifiering säger överhuvudtaget inget om ett filters egenskaper utöver att de

håller uppgiven filterklass samt att de mätvärden avseende tryckfall som leverantören anger överensstämmer med verkligheten. Euroventcertifieringen uppställer i övrigt inga krav på att vissa nivåer av avskiljningsgrad etc. ska vara uppnådda (avskiljningsgraden är dock en parameter som ligger till grund för klassificeringen). Kvalitén (filteregenskaperna) kan således skilja avsevärt mellan Euroventcertifierade filter. Kommunen har i anledning av ovanstående inte uppställt några krav på certifiering, varken Euroventcertifiering eller annan. Däremot har kommunen kravställt oberoende testprotokoll som ska innehålla vissa mätvärden så att filtrens egenskaper ska kunna jämföras och kontrolleras.

Angående innebörden av ”**Untreated/discharged efficiency of media (0.4 µm annex A)**” Luftreningsfilter har olika avskiljningsgrad (dvs. hur stor procentsats partiklar som avskiljs). Flertalet luftreningsfilter är elektrostatiskt laddade. Denna laddning avtar emellertid i takt med att filtret används (filtret laddas ur). I takt härmed avtar normalt även avskiljningsgraden. Vid mätning av ”Untreated/discharged efficiency of media (0.4 µm annex A)” erhålls två mätvärden, dels filtrets initiala avskiljningsgrad (dvs. när filtret har full elektrostatisk laddning), dels filtrets avskiljningsgrad när filtret är urladdat. Bägge mätvärdena är av stort intresse eftersom många filters avskiljningsgrad således försämras under användningen och i takt med att filtret laddas ur. Avskiljningsgrad kan även mätas på annat sätt (t.ex. genom att endast initial avskiljningsgrad mäts). Mätningen har då inte utförts i enlighet med EN 779:2002 och testet ger överhuvudtaget ingen ledning för bedömningen av filtrets avskiljningsförmåga i urladdat skick (efter en tids användning). Vad som ovan anförts styrks av bifogade korrespondens med Anders Flyckt på Statens Provningsanstalt.

Angående **Scandfilters** yttrande. Vid test enligt EN 779:2002 ska ”Untreated/discharged efficiency of media (0.4 µm annex A)” mätas. Det är således inte riktigt som Scandfilter uppger att det inte finns någon standard där ”Untreated/discharged efficiency of media (0,4 µm annex A)” mäts. I detta sammanhang kan även nämnas att mätning av ”Untreated/discharged effi-

ciency of media (0.4 μm annex A)" fordras vid P-märkning. LOU uppställer inte några hinder mot krav som föreskriver att en produkts egenskaper ska redovisas i enlighet med en europeisk standard såsom EN 779:2002. I själva verket är det så att en upphandlande enhet alltid måste ange hur en varas egenskaper ska anges om dessa egenskaper ska jämföras. Att den upphandlande enheten därvid infordrar de uppgifter som mäts enligt vissa standarder torde normalt underlätta för såväl enheten som för leverantörerna. Som framgår av vad som angetts ovan angående Euroventcertifiering och "Untreated/discharged efficiency of media (0.4 μm annex A)" saknar det helt betydelse för målet huruvida Scandfilter är Euroventcertifierade eller ej. Även Euroventcertifierade företag måste uppfylla de krav som kommunen uppställt för att offererade filter ska kunna jämföras. Vad Scandfilter i övrigt anför har tidigare bemötts och fordrar inga ytterligare kommentarer.

Angående **NUfilters** yttrande. Kommunen har inte uppställt krav innebärande att leverantörerna måste testa samtliga sina saluförda filter genom oberoende tester. Kommunen har således inga som helst synpunkter på om NUfilter testar samtliga sina 12 000 filter eller ej. Däremot ska samtliga de filter som offereras i upphandlingen vara opartiskt testade. Kommunen kan inte vitsorda att Camfil är det enda företag i världen som kan presentera oberoende testprotokoll avseende sju filter. Kommunen vidhåller att de kvalificeringskrav som ställts upp är relevanta och proportionerliga. Kommunen vill i detta sammanhang framhålla att det är kommunen som avgör vad kommunen vill upphandla. Att NUfilter är av uppfattningen att kommunen borde godta testprotokoll från andra filter än de som faktiskt ska köpas saknar betydelse för målet. Samtliga i upphandlingen efterfrågade filter är s.k. helmodulfilter (standardstorlek). En första förutsättning för att ett helmodulfilter ska vara likvärdigt med ett annat helmodulfilter är att filtren har samma filterklass. En andra förutsättning är att filtren har likvärdiga egenskaper vad gäller initialtryck, avskiljningsgrad och stofthållningsförmåga. Hur många fack ett filter har saknar dock helt relevans för frågan om det är likvärdigt med ett annat. Inte heller spelar det någon roll

för bedömningen av likvärdighetsfrågan om ett filter skiljer något i djup från ett annat. Förutsatt att filtren är helmodulfilter kan de användas i samma typer av ventilationsanläggningar även om vissa avvikelser i måtten finns. Vad som ovan anförts styrks av bifogade korrespondens med Anders Flyckt på Statens Provningsanstalt. Vad kommunen förstår har NUfilter inte ens påstått att de filter Camfil offererat inte skulle vara likvärdiga med de som kommunen efterfrågat. Kommunen vill dock för tydlighets skull framhålla att de av Camfil offererade filtren överensstämmer med efterfrågade filter och har likvärdiga egenskaper med dessa vad gäller initialtryck, avskiljningsgrad och stofthållningsförmåga. De filter som Camfil offererat är således, i de fall de inte är identiska med efterfrågade filter, i vart fall likvärdiga. Vad NUfilter uppger avseende på vilket sätt kommunen anskaffat filter före den nu aktuella upphandlingen saknar betydelse för målet och kommer därför inte att närmare kommenteras.

Scandfilter anför bl.a. följande. Även Camfil, den enda som inte har diskvalificerats av Kalmar kommun, uppfyller egentligen inte alla skallkraven i avseende på att de inte har offererat de filter som Kalmar kommun har baserat sin upphandling på samt att Camfil har använt samma testprotokoll för olika filter. Den av kommunen begärda informationen om "Untreated/discharged efficiency" är inte del av någon svensk eller europeisk standard för att bestämma filterklass av luftfilter. De bifogar kopia av e-postkorrespondens med Anders Flyckt, SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut. Därin anges att "untreated/discharged efficiency" saknar helt betydelse vid klassificeringen av filterklasserna och att en klassificering enligt EN 779:2002 kan genomföras utan mätning av det förstnämnda. Beträffande kommunens kommentarer beträffande europeisk standard EN 779:2002 samt att "Untreated/discharged efficiency" är en del av denna standard och att filterklasser bestäms efter detta test görs är detta helt felaktigt. I utvecklingen av EN 779:2002 så har Camfil (det enda företag som Kalmar kommun inte diskvalificerade) varit en pådrivande kraft för att "Untreated/discharged efficiency" testen ska vara med. Som en kompromiss för att få till stånd en europeisk standard för luftfilter kom parterna överens om att

ta med "Untreated/discharged efficiency" som test. Däremot så saknar detta testet helt betydelse för klassificeringen av filterklasser. Scandfilter är Euroventcertifierade. Detta innebär att Eurovent utför en årlig kontroll av deras luftfilter genom en oberoende test mot EN 779:2002. Om deras filter inte håller avskiljningsgrad enligt EN 779:2002 förlorar de sin certifiering. Scandfilter bifogar en kopia från Camfil AB som beskriver Euroventcertifiering (Camfil är Euroventcertifierade). Camfil skriver här "Vår Euroventcertifiering omfattar finfilter, kompakfilter och paneler i klasserna F5 till F9 med prövning enligt EN 779" samt "Produkternas testdata måste överensstämma med EN 779" Det stämmer alltså inte som kommunen påstår att EN 779:2002 saknar betydelse i Euroventcertifieringen. Scandfilter uppfyller kraven enligt EN 779:2002. Kommunens påstående att de inte gör detta anser de kan skada deras verksamhet. De anser att kommunen bör informera sig bättre om gällande standarder inom deras industri innan man gör tolkningar samt antaganden som kan förorsaka skada.

NUfilter åberopar ett e-postsvar från Anders Flyckt för att styrka det som tidigare anförts. I svaret anges bl.a. följande. Det är rimligt att kräva minst ett testprotokoll per filterklass. Att begära in testprotokoll på alla modeller som ska upphandlas eller som är P-märkta är svårt då det rör sig om ett betydande antal.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

I 1 kap. 9 § LOU anges att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingen på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i lagen och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten,

enligt 16 kap. 2 § första stycket samma lag, besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Länsrättens bedömning

I ett upphandlingsförfarande ska ingå en kvalificeringsfas och en utvärderingsfas. Prövningen under kvalificeringsfasen syftar till att säkerställa leverantörernas förmåga att leverera det som ska upphandlas enligt förfrågningsunderlaget. Prövningen tar i denna del således sikte på leverantörerna, inte på deras anbud.

Av Kalmar kommuns upphandlingsbeslut framgår att val av leverantör har skett i två steg, en kvalificeringsfas och en bedömningsfas. Vidare framgår att endast en av sex anbudsgivare har kvalificerat sig till den slutliga bedömningsfasen.

Enligt 6 kap 2 § LOU jämfört med bilaga 4 till lagen är en standard *en teknisk specifikation som godkänts av ett erkänt standardiseringsorgan för upprepad och kontinuerlig tillämpning, med vilken överensstämmelse inte är obligatorisk* samt utgör en internationell, europeisk eller nationell standard.

Enligt länsrättens uppfattning avses här standardiserade mätmetoder för att fastställa tekniska specifikationer. Den omständigheten att untreated/discharged efficiency inte krävs för ett filters klassificering innebär inte att kommunens krav om mätvärden på dessa strider mot 6 kap 2 § LOU.

Kommunen har förklarat att värdena avseende filtrets initiala avskiljningsgrad och filtrets avskiljningsgrad när det är urladdat är av stort intresse, eftersom många filters avskiljningsgrad försämras under användningen och i takt med att filtret laddas ur. Sökandena har inte bestritt det sistnämnda. För länsrättens del framstår det som ett rimligt krav att få värden på dessa parametrar och även att detta styrks med testprotokoll.

Flera av sökandena har anfört att kommunens krav ställts med vetskap om att enbart Camfil skulle komma att uppfylla dem. Då kraven inte framstår som klart oproportionerliga måste det anses ligga på sökandena att styrka sitt påstående. Även om utfallet i kvalificeringsfasen kan väcka funderingar har sökandena enligt länsrättens mening inte styrkt sitt påstående.

Länsrätten anser således att kommunen inte brutit mot 1 kap. 9 § LOU.

I kvalificeringsfasen kan anbud förkastas bl.a. om leverantören inte har lämnat uppgifter som har begärts. Kommunen synes ha förkastat samtliga här aktuella leverantörer på den grund att fullständiga uppgifter inte har lämnats rörande *Avskiljningsgrad*.

Kommunen har tillhandahållit en bilaga 3, Volymfilter, där gråmarkerade fält ska ifyllas med efterfrågade värden. I kolumn 8 skulle två värden ifyllas. I kommentaren till kolumn 8 föreskrivs att "Avskiljningsgrad anges från angivet testprotokoll enl. 4, "Initial efficiency" under rubriken "Results" samt "Untreated/discharged efficiency of media (0.4 µm annex A)". Camfil har fyllt i två värden i kolumn 8 för samtliga filterbeteckningar varvid "#Värdefel!" uppkommit. NUfilter har fyllt i två värden för två filter varvid "#Värdefel!" uppkommit. Övriga här aktuella leverantörer har endast fyllt i kolumnen med ett värde.

Förfrågningsunderlaget måste ha en konstruktion som gör det möjligt för de upphandlande myndigheten att jämföra anbud. Förfrågningsunderlaget ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad det är som den upphandlande enheten tillmäter betydelse vid upphandlingen och vilka krav som ställs.

De här aktuella leverantörerna har anmärkt på att det varit otydligt att bilaga 3, Volymfilter skulle innehålla två värden i kolumn 8, Avskiljningsgrad. Med den kommentar till kolumn 8 som angivits på bilagan framgår det enligt länsrättens bedömning som klart att två värden ska anges. Såsom

kommunen anfört har NUfilter angett två värden för två filter i kolumn 8. Att kolumnen inte ifyllts fullständigt måste antas bero på att leverantörerna saknat mätvärden. Att två värden ger ”#Värdefel!” i excelfilen kan ge upphov till en viss osäkerhet men kan inte berättiga till slutsatsen att kommentaren till kolumn 8 felaktigt kräver två värden. Exempelvis har det inte hindrat NUfilter att ange två värden för två filter.

Enligt länsrättens bedömning är bilaga 3, Volymfilter utformad så att leverantörerna borde ha kunnat förstå att det är två värden som kommunen ställt som krav. Då de aktuella leverantörerna inte angett fullständiga värden har de inte uppfyllt ett skall-krav och det har funnits grund för att utesluta dem från den fortsatta prövningen.

I förfrågningsunderlaget begärs anbud på sju olika filter enligt den nuvarande leverantörens beteckning eller därmed likvärdiga. Kommunen anger att Camfil offererat två filter på två positioner och att dessa bedömts som likvärdiga till dem som begärts. Mot detta har Scandfilter och NUfilter inte visat att likvärdighetskravet inte skulle vara uppfyllt.

Länsrätten finner mot bakgrund av det sagda inte anledning att ingripa mot upphandlingen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1d).

Raimo Gustavsson
rådman

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga länsrättens beslut skall skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsrätten.

Överklagandet skall ha kommit in till länsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill länsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står länsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om länsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av länsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen skall vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till länsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud skall denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.